1. függelék a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez

Településkép védelme szempontjából kiemelt területek

1. ***Tái- és természetvédelem alatt álló területek***

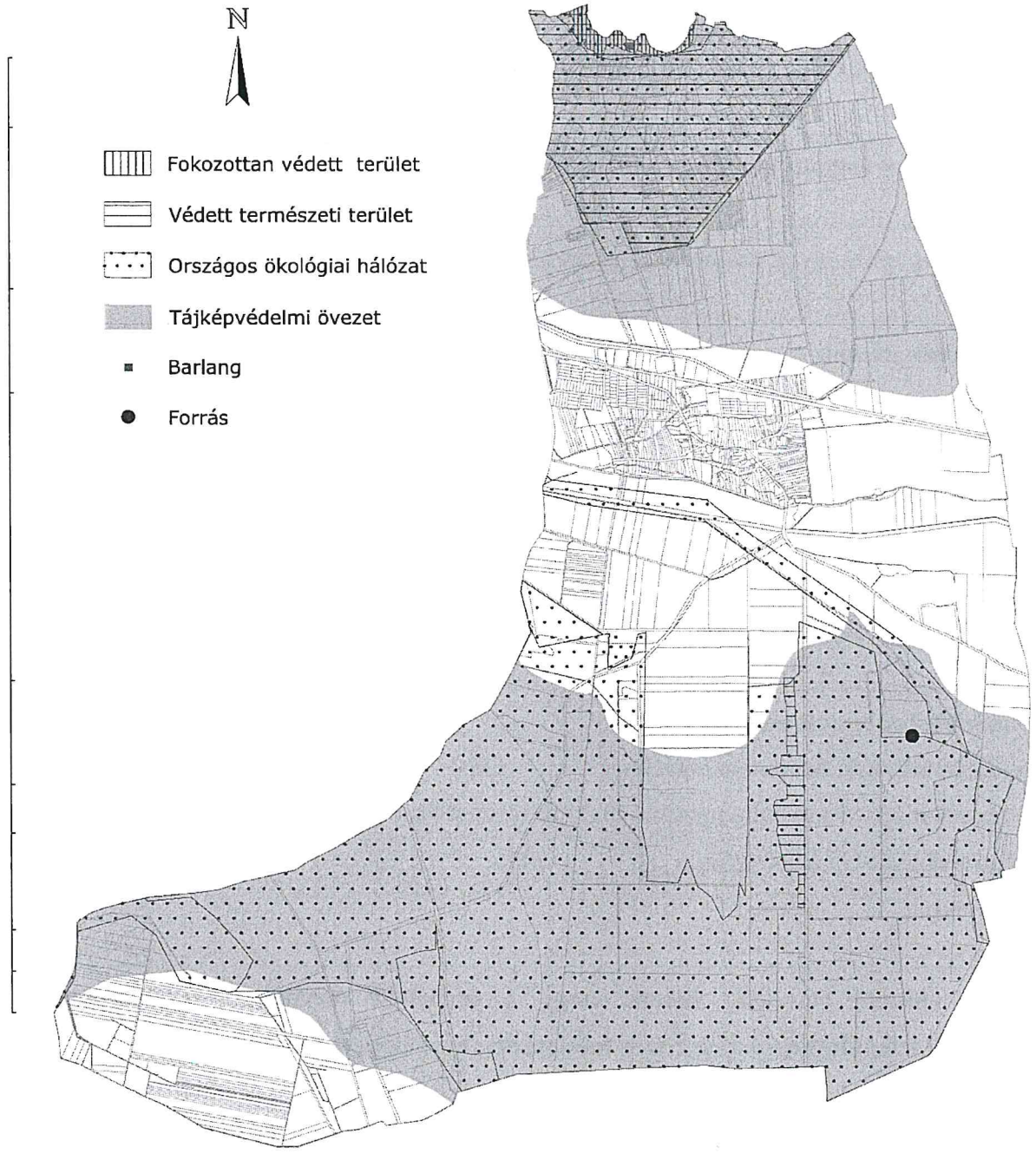

1. ***Örökségvédelemmel érintett területek***

A település műemlékei és műemléki környezetéhez tartozó ingatlanok:

törzs-szám	azonosító	helység	név	védelem	helyrajzi szám
4966	25216	Somlóvásárhely	R. k. templom ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet	12, 31, 32, 35/4, 36/3, 36/4, 36/7, 431/1, 431/2, 432, 433, 437, 460, 789/3, 789/4
4969	25217	Somlóvásárhely	Szt. Margit-kápolna ex-lege műemléki környezet	Műemléki környezet	1242/6, 1306, 1544, 1559/5, 1560
4967	25218	Somlóvásárhely	Apácakolostor ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet	114/1, 114/2, 187, 188, 193, 31, 32, 33, 34, 35/1, 35/2, 35/3, 35/4, 37, 38, 39, 40, 431/1, 431/2, 432, 789/4, 790, 201, 199, 198, 186, 184, 183, 178, 177, 176
4968	25219	Somlóvásárhely	Taposó kút ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet	1640, 1639, 1638, 1636, 1540, 1642/4, 1634
4966	10282	Somlóvásárhely	R. k. templom	Műemlék	33
4967	10283	Somlóvásárhely	Apácakolostor	Műemlék	36/1, 36/2, 36/3, 36/4, 36/5, 36/6, 36/7
4968	10284	Somlóvásárhely	Taposó kút	Műemlék	1641/1
4969	10281	Somlóvásárhely	Szt. Margit-kápolna	Műemlék	1242/1

A település régészeti lelőhelyei:

azonosító	település	lelőhely-szám	név	védelem	HRSZ
7814	Doba	11	Somló-hegy felső platója	kiemelten védett	0159/30, 0167/4, 0160/16, 0160/11, 0166, 0167/3, 0167/2, 0167/1, 0160/20, 0159/37, 1555, 0159/36, 0159/35, 0159/34, 0159/33, 0159/32, 0159/31, 0159/21, 0159/14, 0159/13, 0159/12, 0159/10, 0157/2, 0159/26, 0159/17, 0159/11, 0159/27, 0159/28, 0160/23, 026, 1546, 1547, 1551, 1553, 1554, 1556/1, 1557, 0160/21, 0159/25, 0161, 0304, 0160/22
9178	Somlóvásárhely	1	Lovaspuszta	szakmai	0215/19, 0216, 0218, 0225, 0215/18, 0215/7, 0215/6, 0215/5, 0215/4, 0217
9179	Somlóvásárhely	2	Lovaspusztától É-ra	szakmai	0212, 0217, 0219/2, 0210, 0211, 0214, 0213
9180	Somlóvásárhely	3	Lovaspusztától DK-re	szakmai	0219/1, 0219/2, 0220, 013/4, 013/6, 017, 013/5, 0208, 0221
9181	Somlóvásárhely	4	Községtől Ny-ra	szakmai	0318/1, 0318/4, 0318/5, 0318/6, 0318/7, 111, 110, 0318/3, 0318/2, 0318/11, 372/53, 372/48, 372/51, 372/52, 877, 879, 878
9182	Somlóvásárhely	5	Torna-patak	szakmai	0314, 108, 876, 0309, 109
9183	Somlóvásárhely	6	Római katolikus templom	szakmai	33, 36/1, 36/2, 36/3, 36/4, 36/5, 36/6, 36/7, 430/2, 789/4, 431/1, 32, 435, 189, 197, 437, 433, 432, 431/2, 35/4, 35/2, 35/1, 424/3, 114/2, 114/1, 434, 35/3, 188, 187, 193, 195, 34, 436, 805, 804, 26, 27, 807, 37, 39, 40, 41, 38, 806, 18, 19, 12, 17, 456/2, 790, 789/3, 460, 455, 452, 445, 441/2, 23, 24, 25, 28/2, 31, 29, 28/1,

					30, 444/2, 425
9184	Somlóvásárhely	7	Torna-ág hídja	szakmai	0301/1, 0308/5, 0307, 0300
9185	Somlóvásárhely	8	Torna-patak menete I.	szakmai	0192/3, 0192/4, 0176/7, 0190
9186	Somlóvásárhely	9	Torna-patak menete II.	szakmai	0192/1, 0176/7
9187	Somlóvásárhely	10	Torna-patak menete III.	szakmai	0176/2, 0194/11, 0194/12, 0176/7, 0190
9188	Somlóvásárhely	11	Holt-tó	szakmai	0176/2, 0194/9, 0194/10, 0176/7, 0190
9189	Somlóvásárhely	12	Kakasmajortól NY-ra	szakmai	0160/15, 0160/10, 0160/13, 0160/2, 0168, 0160/11, 0160/16
9190	Somlóvásárhely	13	Kakasmajortól DNy-ra	szakmai	0132/2, 0132/1
9191	Somlóvásárhely	14	Kakasmajortól Ny-ra	szakmai	0132/1
9192	Somlóvásárhely	15	Kakasmajortól DK-re	szakmai	0139/3
9193	Somlóvásárhely	16	Községtől D-re	szakmai	0160/8, 0161, 0162, 0132/1, 0152, 0160/3
9194	Somlóvásárhely	17	Fekete-tag	szakmai	0116/5, 0116/8, 0116/7, 0116/11, 0116/9
9195	Somlóvásárhely	18	Szent Margit-kápolna	szakmai	1242/1, 1544, 1559/3, 1559/13, 1559/12, 1307, 1559/10, 1306, 1559/11, 1559/9, 1559/8, 1560, 1559/5, 1559/4, 1555, 1550, 1241, 1238, 1242/5, 1242/6, 1559/6, 1559/7, 1239, 1304, 1305, 1299/2
9196	Somlóvásárhely	19	Temető, régi Vásártér	szakmai	378/6, 07, 373/1, 373/3, 373/4, 378/4, 051/1, 050, 08
9197	Somlóvásárhely	20	Somló-hegy D-i oldala	szakmai	1356, 1401, 1400/2, 1399, 1407/2, 1407/1, 1408, 1406/2, 1409/2, 1409/1, 1406/1, 1410/1, 1410/2, 1386/1, 1388/2, 1388/3, 1388/1, 1385/2, 1407/7, 1386/2, 1407/6, 1400/1
9198	Somlóvásárhely	21	MRT 3. kötet 52/21. lh.	szakmai	372/21, 372/20, 372/19, 372/17, 372/22, 372/12, 372/16, 372/18, 372/65, 372/14, 372/13, 373/1,

					373/2, 372/4, 372/3, 372/64, 372/2, 374/2, 03, 372/34, 372/33
41269	Somlóvásárhely	22	Somlószőlősi út	szakmai	044/4, 044/5, 044/9, 045, 044/8, 044/10
84267	Somlóvásárhely	23	Fekete- tag alatt	szakmai	066, 057, 041
84269	Somlóvásárhely	24	Tsz. mellett	szakmai	049/1, 0321/18, 0321/14, 073, 0321/13, 0321/3, 601, 0321/4, 0321/5, 0321/12, 0321/6, 0321/1, 0321/2, 0321/7, 0321/8, 0321/9, 0321/10, 0321/11, 0321/15, 054/4, 084/1, 084/2, 084/3, 0321/16, 0321/17, 0322/3, 049/2, 090, 0323, 0324/1, 089, 088, 094/2, 094/1, 093, 070
84271	Somlóvásárhely	25	Kis- erdő III.	szakmai	054/4, 094/2
84273	Somlóvásárhely	26	Kis- erdő II.	szakmai	098/4, 094/2, 097
84275	Somlóvásárhely	27	Kis- erdő I.	szakmai	098/4, 054/4
84277	Somlóvásárhely	28	Erdő eleje	szakmai	037, 098/4, 0104, 0145/6, 0106, 0147
89463	Somlóvásárhely	29	Kis- erdő	szakmai	084/4, 084/5, 084/6
89465	Somlóvásárhely	30	Somlószőlősi úttól nyugatra	szakmai	018/1, 018/2, 022/7, 021, 09/5, 09/3, 018/5, 017, 018/4, 018/3
89467	Somlóvásárhely	31	Somlószőlősi úttól nyugatra II.	szakmai	09/5, 09/3

2. függelék a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez

Fásításra, növénytelepítésre javasolt őshonos növények jegyzéke
A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása alapján

Az alábbi jegyzék ajánlás, a felsoroltakon kívül számos további honos növényfaj megtalálható, alkalmazható. A jegyzék a települési területeken ajánlott növényfajokat, kertészeti kultúrát tartalmazza, nemesített növények alkalmazásával.

Védett fajok nem gyűjthetők és nem telepíthetők!

Az itt megadott általános jegyzéket az élőhelyi adottságok, települési hagyományok tovább árnyalhatják.

A lakóterület kertje:

Javasolt kialakításának előzménye és mintája a parasztkertek hagyománya, melynek számos vonása ma is megtalálható a Balaton-felvidék településein. Ez kiegészíthető a klimatikus adottságoknak megfelelő, honos növényzettel.

- gyepterületek:

Kialakításuknál a lakókertben az egyetlen fajból álló, fajszegény gyepek helyett a területen előforduló több fűfaj és más alacsony lágyszárú növényzet használatával virágos gyep létesítése javasolt. Kialakítása természetes úton, vagy fűmag keverék vetésével történhet. (Pl. Sport keverékkel megerősödő gyepre Margitsziget keverékkel és apró díszítő lágyszárúakkal fajgazdag, természetes hatású pázsit telepítése.) A gyep szélein, vagy a kevésbé taposott foltokban a környék szép vadvirágai {äzoknak kertészeti változatai} ültethetők.

Többféle fűmag használatával a természeteshez közelebb álló gyep kialakítása.

Javasolt alkotók:

francia perje *(Arrhenatherum elatius)*, karcsú fényperje *(Koeleria cristata)*, prémes gyöngyperje*(Melica ciliate)*, sziklai csenkesz *(Festuca pseudodalmatica)*, kései perje *(Cleistogenes serotina)*, vékony csenkesz *(Festuca valesiaca)*

- A fű felületét apró növésű lágyszárúak díszíthetik, pl. százszorszép *(Bellis perennis)*, vajszínű ördögszem *(Scabiosa ocroleuca)*, kakukkfű *(Thymus sp)*, veronika fajok *(Veronica sp)*, hasznos földitömjén *(Pimpinella saxifraga)*, fehér here *(Trifolium repens)*

- A gyep széleinél, vagy kevésbé taposott foltokban telepíthetők, pl. török hóvirág *(Galanthus elwesii)* széles levelű salamonpecsét *(Polygonatum latifolium)*, illatos ibolya *(Viola odorata)*, gyöngyvirág *(Convallaria majalis)*.

A kertet szegélyezhetik alacsony növésű, ill. helyenként magasabb virágos növények. Kedvező a fűszer és gyógynövények használata is. A kerítések, támfalak felületét díszcserjék sora élénkítheti. Nagyobb felület esetén feltétlenül szükséges a kőbástyára, kerítésre felkúszó, vagy lecsüngő növényzet telepítése.

- Alacsony növésű szegélyvirágok:

porcsinrózsa *(Portulaca grandiflora)*, petúnia *(Petunia hybrida)*, árvácska *(Viola wittrockiana)*, körömvirág *(Calendula oficinalis)*, jácintok *(Hyacinthus sp)*, lila sáfrány *(Crocus vernus)*, fehér nárcisz *(Narcissus poeticus)*, aranysáfrány *(Crocus aureus)*, csupros nárcisz *(Narcissus pseudonarcissus)*, kék nőszirom *(Iris germanica)*, tazetta nárcisz *(Narcissus. tazetta)*, pompás nárcisz *(Narcissus incomparabilis)*, törökszegfű *(Dianthus barbatus)*, törpe bársonyvirág *(Tagetes patula)*, kerti

szegfű *(Dianthus caryophyllus)*, búzavirág *(Centaurea cyanus)*, habszegfű fajok*(Silene sp.)*, szikla-bőrlevél *(Bergenia crassifolia)*

- Magasabb kerti virágok:

nefelejcs *(Myosotis silvestris)*, tornyos harangvirág *(Campanula pyramidalis)*, ezüstös pipitér*(Anthemis biebersteiniaia)*, kerti margaréta *(Chrysanthhemum maximum)*, estike *(Hesperis matronalis)*, mezei margaréta *(C. leucantheum)*, erdei szellőrózsa *(Anemone sylvestris)*, kerti szarkaláb *(Consolida ajacis)*, fehér liliom *(Lilium candidum)*, japán árnyliliom *(Hosta lancifolia)*, tűzliliom *(Lilium bulbiferum)*, pálmaliliom *(Yucca filamentosa)*, tulipánfélék *(Tulipa sp.)*, bugás lángvirág *(Phlox paniculata)*, oroszlánszáj *(Antirrhinum majus)*, kerti fátyolvirág *(Gypsophila elegans)*, bárányfarok *(Amaranthus hypochondriacus)*, nagy meténg *(Vinca major)*

- kerti díszként is használható fűszer- és gyógynövények:

izsóp *(Hypossus officinalis)*, levendula *(Lavandula angustifolia)*, rozmaring *(Rosmarinus officinalis)*, kerti ruta *(Ruta graveolens)*, orvosi zsálya *(Salvia officinalis)*, kakukkfű fajok *(Thymus serpyllum, T. sp.)*, bazsalikom *(Ocymum basalicum)*, szurokfű *(Origanum vulgare)*

- kerítést kísérő díszcserjék:

kerti madárbirs *(Cotoneaster horizontalis)*, tűztövis *(Pyracantha coccinea)*, egybibés galagonya*(Craetegus monogyna)*, nyári orgona *(Buddleia davidii)*, mályva *(Hibiscus siriacus)*

-felkúszó és lecsüngő növényzet (támfalra, kerítéshez, kőfal elé):

trombita folyondár *(Campsis radicans)*, sarkantyúka *(Tropaeolum majus)*, tatár lonc *(Lonicera tatarica)*, magyar lonc *(Lonicera tellmaniana)*, borostyán *(Hedera helix)*, kék hajnalka *(Ipomoea tricolor)*, ligeti szőlő *(Vitis silvestris)*, bíboros hajnalka *(Ipomoea purpurea)*, lila akác *(Wisteria sinensis)*

- kőfalakat, támfalakat élénkítő növényzet (a kúszónövényekkel együtt alkalmazva):

sziklai ternye *(Alyssum saxatile)*, fehér varjúháj *(Sedum album)*, rózsás kövirózsa *(Sempervivum marmoreum)*, borsos varjúháj *(Sedum acre)*, valamint kertészetekben kapható termesztett fajok

A lakótelek fái:

A régi falusi kertekben jellemzőek a haszonfák voltak, főleg a kevés permetezést igénylő gyümölcsfák. Más fát csak megtűrtek - nem vágtak ki -, ha kivételesen szép volt. pl. kislevelű hárs*(Tilia cordata)*, berkenye *(Sorbus sp.)*, vadkörte *(Pyrus pyraster)*, tölgy *(Quercus sp.)*, tájfajták

- javasolt gyümölcsfák és cserjék:

dió *(Juglans regia)*, kajszibarack *(Prunus armeniaca)*, őszibarack *(Prunus persica)*, mandula*(Prunus dulcis)*, szilva *(Prunus domestica)*, meggy *(Prunus cerasus)*, cseresznye *(Cerasus sp.)*, alma *(Malus domestica)*, körte *(Pyrus communis)*, eperfa *(Morus alba)*, szőlő *(Vitis vinifera)*, füge*(Ficus carica)*, málna *(Rubus ideaus)*, piros ribizli *(Ribes spicatum)*, egres *(Ribes uva-crispa)*, mogyoró *(Corylus avellana)*

Sajátos hangulatot adhat a különféle dísztökök *(Cucurbita pepo)*, a kúszó bab *(Phaseolus sp.)*, napraforgó *(Helianthus annuus)* mértéktartó alkalmazása.

A lakótelken a felsorolt növényfajokból ízléssel összeválogatva alakítható ki a virágos gyep, néhány árnyékot adó (gyümölcs)fa, a széleken cserjék, virágok, a kerítést kísérő magasabb virágok vagy cserjesor, a nagyobb függőleges felületeket vagy kőfalat derítő

kúszónövények, sziklai növényzet. A lakóházat, tornácot, falmélyedéseket cserepes dísznövények gazdagíthatják, legjellemzőbb a muskátli *(Pelargonium zonale).*

Közterületek, parkok növényzete:

Alapvető szempont, hogy a területen honos növényfajok, fák és cserjék {és azok kertészeti változatainak} használatával kerüljenek kialakításra. Nagyszámú fa, bokor alkalmazása esetén a lágyszárúak, virágok a kezelt parkok jellegét kevésbé határozzák meg.

A növények nemesítésével a távoli területeken honos virágok mindennapi alkalmazása elterjedt. A díszparkokban a honos fajok alkalmazása mellett lágyszárúak esetében kisebb mértékben elfogadott a zöldfelületek karakteréhez igazodó nemesített más fajok ültetése is.

- Fák a településközpontban, a templom körül és a jelentősebb középületeknél:

kislevelű hárs *(Tilia cordata)*, vadgesztenye vagy bokrétafa *(Aesculus hippocastanum)*, molyhos tölgy *(Quercus pubescens)*, kocsánytalan tölgy *(Quercus petrae)*

-További ajánlott fafajok:

mezei juhar *(Acer campestre)*, mezei szil *(Ulmus minor)*, magas kőris *(Fraxinus exceksior)*, virágos v. mannakőris *(Fraxinus ornus)*, madárberkenye *(Sorbus aucuparia)*

Színezheti az összetételt egy-egy rezgő nyár *(Populus tremula)*, nyír *(Betula pendula)*, eperfa*(Morus alba)*.

- Cserjék:

madárbirs *(Cotoneaster sp.)*, cserszömörce *(Cotinus coggygria)*, egybibés galagonya *(Crataegus monogyna)*, kecskerágó *(Euonymus sp.)*, veresgyűrű som *(Cornus sanguinea)*, kökény *(Prunus spionosa)*, közönséges fagyal *(Ligustrum vulgare),* mogyoró *(Corylus avellana)*

A lakókerteknél felsorolt gyümölcsfák, cserjék, kúszónövények is alkalmazhatók a hely függvényében.

Külterületeken ajánlott növényzet:

Szőlőhegyeken a történeti szőlőművelés fenntartásával csak a pince bejáratnál jellemző a kis gyepterület. Az épület vagy boltpince mellett diófák ültetése általános, melyek egyben a pince árnyékolását is szolgálják. Esetleg telepíthető néhány gyümölcsfa, főként csonthéjasok, és cserjék. Gyakori a cseresznye, mandula, szelídgesztenye fa ültetése.

A tájidegen növényzet alkalmazását mindenképpen kerülni kell.

A települések további külterületén megtalálhatók a természeti értéket hordozó rétek, gyepek, nádasok, mélyfekvésű, vizes élőhelyek és a patakokat, élővízfolyásokat kísérő természetes növényzet. E területek természetes növényzetének megőrzése, a változatlan élőhelyi feltételek fenntartása szükséges. Tájképi értékük mellett ökológiai kapcsolatot, sok állatfaj számára menedéket jelentenek a patakot szegélyező és az út mentén látható fasorok, sövények.

A védett táj egyediségének megőrzéséhez a településeken, különösen a külterületen kerülni kell a tájidegen növényfajok használatát. Az arborétumok és díszparkok gyűjteményének kivételével a Balaton-felvidéki táj szépségét a sokféle élőhelyet jellemző honos növényzet gazdagsága adja. Ezért a tájidegen fajok egyedei (pl. a fenyők *(Picea sp)*) csak igen kis mértékben, inkább csak egy-két jelentős épülethez kapcsolódva jelenjenek meg a településeken. A lakó- és üdülőtelkek, de különösen a külterületek, szőlőhegyek területén a tájidegen fajok (tű- és pikkelylevelűek, tuják*(Thuja occidentalis)* ültetése feltétlenül kerülendő.

A nyomvonalas infrastruktúra létesítésénél (út, közművezetékek) különösen fontos a bolygatott területek helyreállítása, a telepítésre kerülő növényzetnek a honos állományból történő megválasztása, a terület élőhelyi adottságainak függvényében.

3. függelék a 5/2018. (VI.28.) számú önkormányzati rendelethez

Kerülendő, inváziós növényfajok
A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása alapján

Az adventív fajok ellenőrizhetetlen mértékű szaporodásukkal a növényzet összetételében, a települési és természetes zöldfelületekben óriási károkat okoznak, terjeszkedésük meg nem állítható. Ide sorolható pl. a bálványfa *(Ailanthus altissima)*, gyalogakác *(Amorpha fruticosa)*, akác *(Robinia pseudo-acacia)*, aranyvessző *(Solidago canadensis, S. gigantea)*, ezüstfa *(Elaeagnus angustifolia)*, selyemkóró *(Asclepias syriaca)*.

Idegenhonos inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
Borfa, tengerparti seprűcserje	Baccharis halimifolia
Kaliforniai tündérhínár	Cabomba caroliniana
Vízijácint	Eichhornia crassipes
Perzsa medvetalp	Heracleum persicum
Sosnowsky-medvetalp	Heracleum sosnowskyi
Hévízi gázló	Hydrocotyle ranunculoides
Fodros átokhínár	Lagarosiphon major
Nagyvirágú tóalma	Ludwigia grandiflora
Sárgavirágú tóalma	Ludwigia peploides
Sárga lápbuzogány	Lysichiton americanus
Közönséges süllőhínár	Myriophyllum aquaticum

Keserű hamisüröm	Parthenium hysterophorus
Ördögfarok keserűfű	Persicaria perfoliata
Kudzu nyílgyökér	Pueraria montana var. lobata

Várhatóan az alábbi fajokkal fog bővülni a lista:

Magyar név	**Tudományos név**
Közönséges selyemkóró	Asclepias syriaca
Vékonylevelű átokhínár	Elodea nuttallii
Bíbor nebáncsvirág	Impatiens glandulifera
Felemáslevelű süllőhínár	Myriophyllum heterophyllum
Kaukázusi medvetalp	Heracleum mantegazzianum
Óriásrebarbara	Gunnera tinctoria
Tollborzfű	Pennisetum setaceum
	Alternanthera philoxeroides
	Microstegium vimineum

A Natura 2000 gyepterületeken az alábbi növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
akác	Robinia pseudo-acacia
amerikai kőris	Fraxinus americana
bálványfa	Ailanthus altissima
keskenylevelű ezüstfa	Elaeagnus angustifolia
fekete fenyő	Pinus nigra
erdei fenyő	Pinus silvestris
gyalogakác	Amorpha fruticosa
kései meggy	Prunus serotina
zöld juhar	Acer negundo

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
alkörmös	Phytolacca americana
japánkeserűfű fajok	Fallopia spp.
kanadai aranyvessző	Solidago canadensis

magas aranyvessző	Solidago gigantea
parlagfű	Ambrosia artemisifolia
selyemkóró	Asclepias syriaca
süntök	Echinocystis lobata

A földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen: parlagfű (Ambrosia artemisiifolia), keserű csucsor (Solanum dulcamara), selyemkóró (Asclepias syriaca), aranka fajok (Cuscuta spp.).